

Vikingtidmuseum på Bygdøy

Premissdokument for samlingens sikkerhet

Dette dokumentet fastlegger premisser for Universitetet i Oslos (UiO) styring av samlingens sikkerhet i planleggings- og gjennomføringsfasen, samt for fremtidig drift.

1. INNLEDNING OG BAKGRUNN

Etter kulturminneloven og dens forskrift §12, ligger forvaltnings- og beslutningsmyndigheten for samlingene på Vikingtidsmuseet til Kulturhistorisk Museum (KHM) og Museumsdirektøren. Vikingtidssamlingen er en unik samling som stiller spesielle krav til sikkerhet for byggeprosjektet. Hensynet til samlingens sikkerhet vil gripe inn i samtlige delprosjekter i VTM og forholdet mellom Statsbyggs (SB) prosjektansvar og UiO/KHMs ansvar etter kulturminneloven må derfor presiseres. Dette dokumentet, heretter omtalt som *Dokumentet*, beskriver UiO/KHMs operasjonalisering av myndighetsansvar for samlingens sikkerhet for å tydeliggjøre dette for alle prosjektdeltakere. Dette omfatter beskrivelser av premisser for ivaretagelse av samlingens sikkerhet i de ulike delprosjektene.

Dokumentet tar utgangspunkt i beskrivelser av krav og resultatmål i *Overordnet styringsdokument for Nybygg for Vikingtidsmuseet ved Universitetet i Oslo*. Her presiseres det at «Det er en grunnleggende føring for gjennomføringen av prosjektet at samlingene ikke utsettes for uakseptabel risiko knyttet til støv, temperatur- og fuktvariasjoner, støt og vibrasjoner». Prosjektets resultatmål slår fast at: «Sikkerheten for skipene og tilhørende objekter står over de ordinære resultatmålene».

Dette dokumentet må videre sees i sammenheng med Statsbyggs styringsdokumenter (SSD) og UiO/KHMs eget styringsdokument for tilknyttede prosjekter, som omfatter Safeguarding of objects-KHM (SGO-KHM), Utstillingsprosjektet og Mottaksprosjektet.

2. ROLLER OG ANSVAR

KHMs myndighetsansvar

Beslutninger som omhandler samlingens sikkerhet tas av KHMs museumsdirektør. Direktøren henter fritt råd og synspunkter fra relevante parter og kompetanse for å fastsette sikringspremisser og sikre koordinering mot byggeprosjektet, SGO-SB, SGO-KHM, brukerstyrsprosjektet, utstillingsprosjektet og mottaksprosjektet i saker som kan påvirke samlingens sikkerhet.

Ansvarsdeling ved UiO (KHM og EA)

KHM har ansvar for samlingens sikkerhet i alle faser av prosjektet og i fremtidig drift, gjennom dette også overordnet ansvar for at museumsanlegget tilrettelegges for sikring i samsvar med KHMs lovpålagte ansvar.

Eiendomsavdelingen (EA) har ansvar for å sørge for at nødvendige planlagte bygningsmessige tiltak for sikring av samlingen videreføres i alle faser av prosjektet, gjennomføres og ivaretas i fremtidig drift. EA har ansvaret for forvaltning av det ferdig anlegget inklusive sikkerhetssystemer, overvåkning og adgangskontroll.

Felles ansvar

Samordning av premisser for SGO-SB slik at UiO fremstår entydig overfor Statsbygg.

Samordning av premisser for alle fysiske tiltak som er nødvendige for gjennomføring av VTM-prosjektet, inkludert tilrettelegging for fremtidig drift.

3. DOKUMENTETS VIRKEOMRÅDE

At sikkerheten for skipene og tilhørende objekter står over de ordinære resultatmålene betyr at samlingens sikkerhet vil påvirke valg av løsninger og beslutninger i flere delprosjekter. Disse grensesnittene omtales overordnet under.

Statsbygg - Byggeprosjekt

Statsbygg har gjennomføringsansvar for byggeprosjektet, som består av flere delprosjekter med ulike grensesnitt og som er underlagt prosjektets overordnede mål om samlingens sikkerhet.

De ulike delprosjektene som er underlagt byggeprosjektet er; Nybygg, SGO-SB, Rehabilitering av eksisterende Vikingskipshus; Utomhusanlegg og Flomsikring.

Statsbygg - Brukerutstyr

Statsbygg har gjennomføringsansvar for brukerutstyrprosjektet. Dette delprosjekt forholder seg til premissene for samlingens sikkerhet beskrevet i dette dokument vedrørende utstillingsutstyr. Dette gjelder spesielt monterleveransen med spesielle krav til klima, vibrasjoner, overvåking, sikkerhet, oppheng, belysning etc. Og det gjelder også annet utstyr så som AV- og IKT-utstyr og effektbelysning i forhold til lysnivåer, varmeutvikling, plassering etc.

SGO – Safeguarding of objects

Prosjektet gjennomføres som to delprosjekter, *SGO-SB* og *SGO-KHM*:

SGO-SB omfatter sikring av tre skip, tre sleder og en vogn forut for og under byggeperioden, samt utarbeidelse av nye støttesystemer. I SGO-SB har SB gjennomføringsansvar og UiO/KHM ansvar for samlingens sikkerhet.

SGO-KHM omfatter sikring av øvrige gjenstander i samlingen på Bygdøy. Prosjektet omfatter relokalisering, lagring i magasin og tilbakeføring til nye utstillinger. I SGO-KHM har UiO/KHM både gjennomføringsansvar og ansvar for samlingens sikkerhet.

UiO/KHM - Utstillingsprosjekt

Som en del av utstillingsprosjektet skal gjenstander som lagres på magasin på Økern eller er utstilt på Historisk museum, klargjøres, flyttes og monteres i utstillingene i nytt museum. Både brukerutstørs- og utstillingsprosjektet vil påvirke utforming av monterer, støtter og oppheng. Samlingens sikkerhet er overordnet estetiske valg.

UiO/EA - Mottaksprosjekt

Mottaksprosjektets hovedoppgave er å forberede drift og operativ bruk av museet dvs. gjøre alle nødvendige forberedelser ift innflytting, overtagelse og drift av byggets funksjoner.

4. MÅL OG FØRINGER

Sikkerhet for skipene og tilhørende objekter står over de ordinære resultatmålene.

Det er grunnleggende for gjennomføringen av alle aktiviteter i alle delprosjekter knyttet til realiseringen av VTM at samlingene ikke utsettes for uakseptabel risiko knyttet til støv, temperatur- og fuktvariasjoner, støt og vibrasjoner. UiO/KHM har ansvar for å fastlegge premisser og krav til kvalitetssikring av alle valg og beslutninger som påvirker samlingens sikkerhet.

Virkningen av byggeprosessen på gjenstandene må være begrenset og aldri utfordre prosjektets overordnede mål. Evaluering av begrensninger må være basert på all tilgjengelig kunnskap og implementering av avbøtende strategier. Hensikten med å bygge et nytt museum er å minimere videreutvikling av skader i samlingen på lang sikt. Det vil være økt risiko for skade under byggeprosessen, for å nå målet om et velfungerende nytt museum. Akseptkriteriene for slik risiko og håndteringen av denne, er helt sentral for prosjektet og må vurderes mot gevinstene for langsiktig bevaring i nytt bygg (ref. Sikringsprosjektet, forprosjektrapport 1.11.2017).

5. PREMISSER FOR SAMLINGENS SIKKERHET

De ulike delprosjektenes aktiviteter som må forholde seg til samlingens sikkerhet, kan deles inn i følgende overordnede faser (forslag):

1. Utarbeidelse av grenseverdier og utvikling av metoder for sikring og flytting (Statsbygg og KHM)
2. Utflytting av gjenstander fra VSH og sikring av gjenstander på VSH forut for bygging (Statsbygg og KHM)
3. Lagring under byggefase råbygg (Statsbygg)
4. Overflytning av gjenstander lagret i VSH til råbygg (Statsbygg)
5. Ferdigstilling råbygg - byggeprosess – (Statsbygg)
6. Stabilisering i nytt bygg – demontering av rigger, etablering av montereløsninger (Statsbygg)

7. Etablering av nye støttesystemer (Statsbygg)
8. Innflytting av gjenstander fra magasin og andre utstillinger (KHM)
9. Det skal utarbeides en overordnet fremdrifts- og milepælsplan som ivaretar prosjektets faser. For forhold som berører samlingens sikkerhet skal det utarbeides egne budsjetter og rapporteres på disse, for å sikre omforent ressurshåndtering.

Generelle premisser

- Parametere og metoder som omfatter eller påvirker samlingens sikkerhet skal 3. parts vurderes når det vurderes som nødvendig.
- Prosedyrer, konstruksjoner, tekniske løsninger og sikkerhetstiltak skal testes og verifiseres før bruk, montering og installering
- Alle parametere knyttet til grenseverdier skal overvåkes og logges slik at man kan ha en kontinuerlig dialog med entreprenør for en sikker gjennomføring av prosjektet og for å skape en historikk over eventuelle hendelser. Det skal legges til rette for automatiske varslingsfunksjoner.
- Under byggeperioden, både i eksisterende bygg, råbygg og magasin skal gjenstandene kunne inspiseres jevnlig, minimum hver måned
- Det skal utarbeides en beslutningsplan vedrørende overgripende usikkerhetsforhold
- Rapportering av SGO-SB inngår i Statsbyggs månedlig rapportering til kontaktforum, som beskrevet i SSD og Strategi for risikostyring

Arbeidsprosedyrer

Det skal utarbeides arbeidsprosedyrer/arbeidsprosessbeskrivelser for alle aktiviteter som omfatter eller påvirker samlingens sikkerhet. Museumsdirektøren godkjenner arbeidsprosedyrene.

Premisser for arbeidsprosedyrer

1. Alternativanalyse
2. Risikovurdering
3. Forslag til løsning og evt. konsekvenser av løsningen

Endringshåndtering

Endringer som påvirker samlingens sikkerhet skal umiddelbart løftes til KHMs museumsdirektør som beslutter og godkjenner endringer. Slike endringer skal identifiseres, registreres og konsekvens analyseres før de prioriteres og besluttes.

Premisser for beslutningsgrunnlag:

1. Spesifikke krav
2. Mulighetsrom
3. Alternativanalyse

4. Risikovurdering av relevante alternativer
5. 3. parts vurdering ved kritiske endringer
6. Forslag til løsning og evt. konsekvenser av løsningen

Avvikshåndtering

Avvik som påvirker samlingens sikkerhet, kan oppstå underveis i prosjektet. Avvik skal rapporteres og umiddelbart løftes til KHMs museumsdirektør som beslutter og godkjenner avvik.

Avvik er definert som:

- Hendelser og aktiviteter som risikovurderes til rødt
- Avvik fra grenseverdier

Premisser for avvikshåndtering

1. *Spesifikke krav*
2. *Mulighetsrom*
3. *Alternativanalyse*
4. *Risikovurdering av relevante alternativer*
5. *Forslag til løsning og evt. konsekvenser av løsningen*

Premisser for nye støttesystemer

Se vedlagt dokument (oppdateres og revideres)

Akseptkriterier for samlingen

Se vedlagt dokument (må oppdateres og revideres)

Vedlegg

- 1) *Premisser for nye støttesystemer*
- 2) *Akseptkriterier for samlingen*